

Entrevista

Xavier Barcons (1959), professor del CSIC a l'Institut de Física de Cantàbria. Nou president del Consell de l'ESO, la gran organització astronòmica d'Europa i l'observatori celeste més productiu del món

“Som la vuitena potència del món en astronomia”

ENRIC GIL MESEGUER

- Expliqui'ns quina és la seva vinculació amb L'Hospitalet.

- Els avis eren represaliats del franquisme en diferents graus i es van haver de moure, així que els pares es van conèixer a Manresa i se n'anaren a viure a Santa Eulàlia. El meu pare treballava al tèxtil (crec que a Can Trinxet, com el seu pare) i la mare treballava per a un sastre al carrer de Pareto. Jo vaig néixer al carrer de Santiago Rusiñol on vaig viure fins als 8 anys, i vaig anar a l'escola regentada per la senyoreta Serra. Després vàrem tornar cap al Berguedà. Vaig tornar a viure a L'H del 1976 al 1981 mentre estudiava Física a la UB; llavors n'estava de dilluns a divendres amb la meua àvia al carrer d'Amadeu Torner. Una vegada llicenciat vaig respondre a un anunci de la Universitat de Cantàbria on buscaven un professor ajudant, i porto més de 30 anys fora.

- Espanya ha passat de ser una anècdota en l'astronomia mundial al top ten. Què s'ha fet bé i

on hi ha encara mancances?

- Que Espanya sigui la vuitena potència del món en astronomia és resultat d'una sèrie d'accions positives però en absolut coordinades. Per una banda, la instal·lació d'observatoris internacionals a les Canàries i Andalusia i l'estació de seguiment de satèl·lits de l'ESA a prop de Madrid portaren científics i tècnics que deixaren una herència important. Per altra banda, el CSIC i algunes Universitats augmentaren les plantilles de professorat en astronomia i astrofísica. Finalment, una generació escassa però molt bona de científics que ara ronden els 60 anys segueixen una formació a centres estrangers i tornaren a Espanya. Aquesta barreja, i no els ingredients per separat, ha fet que avui l'astronomia sigui la segona ciència més productiva a Espanya, representant més del 7% de l'astronomia mundial. Mancances, moltes, però una en especial, el poc suport de la carrera tècnica al sistema de RiD. Ens calen més investigadors, sí, però sobre tot calen més tècnics capaços d'imaginar i desenvolupar nous instruments

Xavier Barcons a les instal·lacions de l'ESO a Paranal (Xile)

“És probable que en 5 o 10 anys haguem detectat planetes com la Terra orbitant estrelles com el Sol”

“És fonamental que els joves facin els seus estudis amb ganes i de gust”

d'observació; això és molt difícil sense contractes mitjanament dignes.

- Incorporar-se a l'Agència Espacial Europea i a l'Observatori Europeu Austral, quins beneficis genera per a Espanya?

- L'ESA i l'ESO són ja els principals proveïdors de dades per a la recerca astronòmica professional a Espanya. És clar que tenim els nostres propis telescopis, com el GTC a les Canàries, però el que podem assolir juntament amb altres estats europeus és molt més potent, i això ens acaba fent més competius. Quant a la indústria en tenim de molt competitives, enca-

ra que no ho sembli, i que guanyen contractes en aquests organismes europeus. En particular, en el cas de l'ESO s'estan obrint oportunitats sense precedents, com el Telescopi Europeu Extremadament Gran, que té components importantíssims dissenyats i prototipats aquí. Si aconseguim que vagi endavant, representarà una contribució qualitativament molt important al que crec que hauria d'ésser la nova economia, basada en el coneixement i el valor afegit.

- Què creu que ens depararà la investigació de l'univers?

- És difícil de preveure ja queafortunadament la majoria dels grans passos que dona la ciència són inesperats. Ara bé, és probable que en 5 o 10 anys haguem detectat ja l'existència de planetes com la Terra orbitant estrelles semblants al Sol. Prendre'n imatges portarà un xic més, potser uns 15 anys. I saber si hi ha empremtes d'activitat biològica, potser uns 20 o 25 anys. L'altre gran tema pel públic és la cosmologia. Aquí ens haurem d'acontentar a saber quanta matèria fosca o energia fosca hi ha a l'Univers i com ha evolucionat en la darrera meitat de la vida de l'univers; això possiblement ho sabrem en menys de 10 anys. Què són la matèria fosca i l'energia fosca segurament seguiran sent enigmes durant molts anys.

- De L'H fins a gairebé l'espai... Alguna reflexió per als estudiants?

- I tant. Els estudis els fem durant els millors anys de la nostra vida. És fonamental que ho fem amb ganes i de gust. Jo he vist joves que han “calculat” què els convenia més estudiar perquè tenia més futur, i ho han hagut de canviar per l'evolució del mercat de treball o perquè simplement no eren feliços. No es pot ser desgraciat per l'estudi o el treball. Si us agrada l'enginyeria, les matemàtiques, les lleis... poseu-hi totes les ganes. I

Concurs. Alumnes de l'Escola Sant Jaume de la FEP guanyen un premi d'il·lustració de la Fundació Solidaritat UB

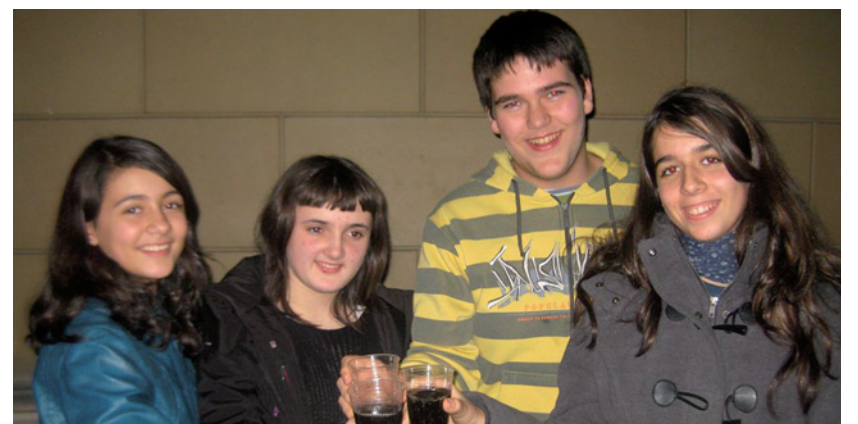
Còmic pels Drets Humans

Els alumnes de l'Escola Sant Jaume de la FEP Júlia Magem i Toni Plaza han guanyat el Premi de Còmic pels Drets Humans i la Ciutadania Global, per a joves de 12 a 15 anys, que atorga la Fundació Solidaritat UB de la Universitat de Barcelona. Es tracta d'una versió per a L'H d'un concurs més ampli dissenyat per aquesta fundació de la UB per a tot Catalunya.

A més d'aquest premi, el jurat ha atorgat mencions especials als còmics elaborats per Marta Alfós i Dulce Torres, també de l'escola Sant Jaume de la FEP; Sergi Palomo i David Fernández, del CE Joan XXIII, i Maribel Gallo i Ana Moscoso, de l'Institut Rubió i Ors.

Aquest premi sorgeix del taller de còmics *Apropar-se al sud*, un pro-

jecte de la Fundació Solidaritat UB i l'Ajuntament de L'Hospitalet, en col·laboració amb la Diputació de Barcelona. En aquest taller s'ensenya als estudiants tècniques d'elaboració de còmics al mateix temps que els descobreix les causes de les relacions internacionals desiguals, i com incideixen en la vida de les persones del nord i del sud. I

Els quatre alumnes de l'Escola Sant Jaume reconeguts en el concurs